

ལྷ་ཚུལ་ཕྱོགས་རེ་བ་ཙམ་གྱིས་མི་རིགས་ཀྱི་ལ་པོ་དབྱར་བལྟ་བ། མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ལྷན་བཟོ་གི་ཡོད་པ་ཞེས་ཏུ་སྒྲུབ་བ།

ཆེ་བསྟན།^[༡]

༢༡། །སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་བབས་མི་འདྲ་བ་དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁ་ཕྱོགས་ལམ་
ལུགས་མི་འདྲ་བའི་ཐད་ནས་གནད་དོན་ནམ། ཡང་ན་དོན་རྒྱུན་གཅིག་ལ་ལྷ་ཚུལ་
དང་མཐོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོང་གི་ཡོད་མོད། མི་རིགས་ཀྱི་ལ་པོ་དོན་རྒྱུན་བཟོ་མཁན་
དང་། ཡང་ན་གནད་དོན་ནམ། དོན་རྒྱུན་དེ་དང་དེའི་ཕྱོགས་གཏོགས་དབྱེ་བར་
བཞེས་ནས་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བཅན་གྱིས་བྱ་འདེད་བྱེད་པ་ནི་དོན་དངོས་ཐོག་པན་
ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མ་རེད། དེ་ཡང་དངོས་བྱུང་གི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་
ལ་བྱི་མིག་བལྟས་པ་ཡིན་ནའང་། དེ་སྤྱི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སོག་རྒྱལ་“ངོང་
གེར་ཏན་(ལྷན་)གྱིས་རྒྱ་རིགས་ས་ཁུལ་དབང་ཏུ་བསྐྱུས་རྗེས་ངོ་ཚྭ་ལ་གྱེན་ལངས་ཡང་
ཡང་བྱུང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་དེ་ནས་བཟུང་ལོ་ལྟར་དམག་དམུང་བཏང་སྟེ་རྒྱ་རིགས་
མི་བྱངས་ཁྱི་སྟོང་མང་པོ་བཅན་འདེད་བྱས་ནས་མ་ཚུའི་ནང་ཏུ་འདེབས་ཀྱི་ཡོད་
པ་དང་། སྐབས་དེར་མ་ཚུའི་ནང་ཏུ་རོ་དང་ཁྲག་གིས་ཁེངས་ཏེ་ནམ་མཁའི་མདོག་

[༡] བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཉམས་ཞིབ་པ། ✉ tsetsoe@gmail.com

བོད་ཀྱི་མིན་ཐུས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་པའི་བཤེན་པ།

ཀྱང་དམར་མདངས་སུ་འགྱུར་བའི་”^[1]ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ནི་སྐབས་དེའི་སྲིད་
རྒྱུས་ཀྱི་རྗེས་འབྲས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། དེ་ནི་སོག་རྒྱལ་རིང་གེར་ཏན་(ལྷན་)ཀྱིས་རྒྱ་
མི་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་སོག་པོའི་སྲིད་དབང་ལ་ཉིན་ཁ་བཟོ་མཁན་དང་། ཡང་ན་
ཁྱེན་ལངས་བྱེད་མཁན་གྱི་ཕྱོགས་གཏོགས་གཅིག་ཡིན་པའི་སྲིད་རྒྱུས་བཟུང་བ་
ཞིག་ཡིན་ནའང་། བོད་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་འགོ་མགོན་འཕགས་པས་སོག་པོའི་གཏམ་རྒྱུད་
འགོག་ཐབས་གནང་སྟེ་རྒྱ་མི་རིགས་མང་པོའི་སྲོག་སྦྱོབ་མཛད་^[2]ནས་ད་ལྟོ་མི་
འཛོར་མང་བའི་རྒྱ་མི་རིགས་ཀྱི་ཚ་བ་ཚུགས་སྤུང་བ་བྱུང་བ་རེད།

དེས་ན། སྐབས་དེའི་རྒྱ་ཡི་མི་ཡུར་ཆེན་མོ་དང་ད་ལྟོ་རྒྱ་ནག་གིས་ཁོང་ཁྲོ་
ཆེན་པོས་སྤོང་བཞིན་པའི་“^[3] ༡༩༩༧ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་རྒྱ་ནག་ལ་བཅན་
འཇུག་བྱེད་མཁན་འཇར་པན་དམག་དཔུང་གིས་ནན་ཅིང་དུ་བཅན་འཇུག་བྱས་
ཏེ་རྒྱ་མི་རིགས་ལ་ཉིན་ ༤༠ ལྷག་ཙམ་རིང་མི་ཆོས་ལས་འདས་པའི་དམར་གསོད་
ཆེན་པོ་བཏང་ནས་རྒྱ་མི་ཁྲི་ ༩༠ ཡང་སྤྱིང་རྗེ་མེད་པར་དམར་གསོད་བཏང་སྟེ་མིའི་
རིགས་ཀྱི་ཤེས་དཔལ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཆེས་སྤྱན་ནག་གི་ཤོག་ལྟེ་ཞིག་བཞག་པ་རེད་”^[4]
ཅས་པ་དང་། “ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་དྲག་གཞོན་སྐབས། བཅིངས་འགོལ་དམག་མིས་བོད་
མི་ ༡༥,༠༠༠ བསད་ཡོད་པ། བོད་དམག་ཁུལ་ཁང་གིས་པར་སྤྱན་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་གནས་
སྟངས་ཀྱི་སློབ་གསའི་གཞི་ཚའི་སློབ་གཞི་ཟེར་བའི་ནང་བྲིས་ཡོད་”^[5]པ་དང་། ཡང་ལོ་

[1] ཏུང་དཀར་སློབ་ཐོར་འཕྲིན་ལས། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་བྱུང་འབྲེལ་སྐོར་བཤད་པ། མི་རིགས་དཔེ་སྤྱན་ཁང་། ༡༩༩༩
ལོའི་ཟླ་ ༡ པོར་པེ་ཅིན་དུ་པར་ཐེངས་ ༡ བརྒྱབ་པ། ཤོག་གྲངས་ ༥༩ །

[2] སེ་ཆེན་ཏན་ཀྱིས་འགོ་མགོན་འཕགས་པ་སློབ་ཀྱིས་རྒྱལ་མཆོན་ལ་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་དབང་ཐེངས་གསུམ་པ་ཞུ་
སྐབས་འཕགས་པས་སེ་ཆེན་ཏན་ལ་བཀའ་གནང་བ་ལྟར་རྒྱ་ཡི་མི་ཡུར་ཆེན་མོ་ཕུལ་ཏེ་བྱས་པའི་བོད་མི་ཡུར་
མཆོས་འཛོག་བྱུང་བ་རེད།

[3] <http://tibet.cpc.people.com.cn/15472921.html> ནན་ཅིང་དམར་གསོད་ཆེན་པོའི་ནང་རྒྱུན་ལམ་དུ་
ཤོར་བའི་འདས་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་མཆོད་མཛད་སྟེའི་སྐབས་ཞིས་ཅིན་ཕིང་གི་གཏམ་བཤད། ༢༠༡༩/༡༡/༡༥ །

[4] ཆའོ་ཁྲང་ཆིང་། ཞལ་བྱི་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ནག་གི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་ནང་གི་མི་གསོད་ཀྱི་བརྗོད་ཐོ་ཞིག་ཡིན། ༢༠༠༩/༡༠/༩ །

རྒྱུ་གྱི་ཡིག་ཚགས་གཞན་དུ་རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་ལ་དབང་སྐྱར་བྱས་པར་བརྟེན། བོད་
མི་ས་ཡ་གཅིག་དང་འབྲམ་གཉིས་^[༥] གྱི་སློག་ཤོར་ཡོད་པ་དང་བསྐྱར་ན། ཡང་སྤྱི་
གང་ཚབས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་རྒྱུ་འི་དྲི་གཞི་ཞིག་རེད། མི་འབོར་ས་ཡ་རྒྱག་
ལས་མེད་པའི་མི་རིགས་ཤིག་གི་ངོས་ནས་བཤད་ན། རྒྱ་དམར་གྱི་སོང་བའི་བོད་
པའི་གངས་འབོར་དེ་ཉུང་ཉུང་ཞིག་གཏན་ནས་མ་རེད། བོད་ཅིན་དམར་གསོད་ཆེན་
མོའི་དམག་འཁྲུག་ནང་རྒྱ་ལམ་དུ་སོང་བ་དང་། བཅིངས་འགྲོལ་དམག་མིས་ ༡༩༥༩
ལོར་ངོ་ལོག་བྱེད་འཁྲུག་ལ་ཁ་གཡར་ནས་བསད་པའི་བོད་མི་ ༥༧,༠༠༠ དང་། ཡང་ན་
ལོ་རྒྱུ་གྱི་ཡིག་ཚགས་གཞན་དུ་གསལ་བའི་བོད་མི་ས་ཡ་ ༡.༡ འདས་རྒྱུ་ལ་འདྲ་
ས་དང་མི་འདྲ་ས་ཅི་ཡོད། གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཉེ་དུས་བཏོན་པའི་“བོད་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་
ལམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གདམས་ག”^[༦] ཞེས་པའི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་བོད་དེ་གནའ་སྡེ་མོ་
ནས་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ཤས་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟར་ཡིན་ན། དེ་ནི་དམག་འཁྲུག་ནང་ཁ་གཏད་
དབྱ་ཡ་བསད་པ་དང་གཏན་ནས་མི་འདྲ་བར་རྒྱ་ནག་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་འབངས་གསོད་
མཁན་དུ་གྱུར་ཡོད་པས། “ལག་གཉིས་མི་དམངས་ཀྱི་ཁྲག་རྩོན་གྱིས་འཆོས་པའི་
ཉེས་ཅན་པར་བཅའ་ཁྲིམས་དང་བྱང་བདེན་གྱི་ཆད་པ་ནན་པོ་བཅད་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
དམའ་འབྲིན་ཀ་བའི་ཐོག་ཅི་སྤྱི་བར་གནས་པར་བྱེད་དགོས་ངེས་ཡིན་ནམ།”^[༧]

བརྟན་ལྷིང་ནི་ཐམས་ཅད་ལས་ལྷག་པ་དང་དེའི་རྒྱ་རྒྱུ་ནི་དེ་བས་གལ་ཆེ་
ཞིག་ཡིན་སྟབས། ཉེང་ཞའོ་མིང་གིས་ཀྱང་“བརྟན་ལྷིང་མེད་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཕྱིན་
ལྷ་གྲུ་འབྲས་པའི་སྐབས་ནས་མེད་པ་བཟོ་དགོས་”^[༨] ཞེས་པ་ལྟར། རྒྱ་རེ་གཉིས་
ལས་བྱུང་བའི་གནད་དོན་ལ་སྤྱི་ཆོགས་བདེ་འཇགས་སུ་སྒྲིབ་དང་བྱེད་འཁྲུག་

[༥] <http://tibetoffice.org/tibet-info/invasion-after> (༡༩༥༩-༡༩༥༩)
[༦] ཀྱང་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་ཁབ་ཁང་གསར་འགྱུར་གཞུང་དོན་ཁང་ནས། ༢༠༡༥ ལོའི་ཟླ་བ་བཞི་པ།
[༧] ཞིས་ཅིན་མིང་གིས་བཤད། <http://tibet.cpc.people.com.cn/15472921.html>
[༨] བོད་དང་མཆུངས།

བོད་ཀྱི་མིང་ཐུས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་པེ།

ཞོད་འཇགས་ཞེས་ལག་ཏུ་མེ་མདའ་འཁྱེར་བའི་དམག་དཔུང་བཏང་སྟེ་ཡིན་མིན་དབྱེ་འབྱེད་མེད་པར། དཀར་ནག་ཁྱེན་ཅི་བསྟོགས་ཏེ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལ་པོ་དོན་རྒྱུན་བཟོ་མཁན་གྱི་དགྲ་ཕྱོགས་ལ་བཅིས་བྲགས་པ་ཡིན་ན། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་དེ་སྔ་མི་རིགས་ཀྱི་ཞེན་འཛིན་ལྟ་བུ་གང་ཡང་མེད་པའི་མི་རྣམས་ལ་ཡང་རང་ཤུགས་ཀྱིས་མི་རིགས་ཀྱི་ཞེན་འཛིན་ཞིག་སླེབ་འདུག་གི་ཡོད།

དེ་ཡང་གསུམ་པའི་བརྒྱུ་བཞིའི་དོན་རྒྱུན་^[༡༠]ལས་འཕྲོས་པ་ཞིག་སྟེ། “བོད་རིགས་ཕྱུ་གུ་^[༡༡]གཉིས་རྒྱ་མི་མང་སའི་གྲོང་ཁྱེར་ནང་འཆར་ལོངས་བྱུང་བས་དེ་སྟོན་རང་ཉིད་བོད་རིགས་ཤིག་ཡིན་བསམ་པའི་ཆོར་ཤེས་གང་ཡང་བྱུང་གི་མེད་པ་ཡིན་ནའང་། ༡.༡༤ ཡི་བོད་དོན་ཞི་ཆོལ་དོན་རྒྱུན་བྱུང་རྗེས་ཁོང་གཉིས་ཡོད་སའི་སྟོབ་གྲའི་ནང་ནས་བོད་རང་བཙན་གྱི་ཁ་ཕྲལ་རིང་ལུགས་པ་ཡིན་པའི་སྟོན་བརྗོད་པའི་ཕྱོག་པས། དུས་དེ་ནས་བཟུང་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་སེམས་ནང་^[༡༢]སྤར་མེད་གྱི་འགྲུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་སོང་ཡོད་པ་དེ་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ལོའི་ཨོ་ལི་མ་ཡི་ཀ་ཅེད་འགྲན་སྐབས་རྒྱ་ནག་རྒྱ་ཁག་ལ་ཐོབ་ན་མི་དགའ་བ་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་རྒྱ་ཁག་ལ་ཐོབ་རྒྱུར་རྒྱ་སྐྱོར་དང་དགའ་ཞེན་བྱེད་པ”^[༡༣]ལྟ་བུ་རེད། དེ་ནི་མི་རིགས་བྱུར་བྱུང་དང་མི་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་སྲིད་དབང་ལ་ཉིན་ཁ་བཟོ་མཁན་གྱི་དགྲ་ཕྱོགས་ལ་བཅིས་བྲགས་པའི་མཚུགས་འབྲས་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད།

སྤྱིར་རྒྱ་དཔོན་ཆོས་ཤོད་ལས་ལ་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་སྤྱིར་སྐབས། རྒྱ་ནག་ནི་མི་རིགས་མང་བ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་སྲིད་ཇུས་ཀྱི་དགོ་མཆན་བརྗོད་ཅིང་། མིག་སྤར་མི་རིགས་ལས་དོན་གྱི་ཆོགས་འདུ་

[༡༠] ༡.༡༤ དོན་རྒྱུན་ནི། ༡༠༠༥ ལོའི་ཆོས་ ༡༤ ཉིན་ལྷ་ས་ནས་འགོ་ཚུགས་ཏེ་བོད་མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་གྱི་བོད་པས་རྒྱ་གཞུང་ལ་དོ་ཆོལ་བྱས་པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་འབོད་ཚུལ་ཞིག་

[༡༡] སྟེར་གྱི་ཁོ་ལས་ཡོད་པའི་བོད་མི་དར་མ་ཞིག་གི་ཕྱུ་གུ་རེད།

[༡༢] རང་ཉིད་བོད་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་མི་རིགས་དང་ག་རུས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་ཁག་ཁག་ཡིན་པའི་ཆོར་བ་བྱུང་།

[༡༣] འོད་ཟེར། ཆབ་སྲིད་དང་མི་རིད་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་ཨོ་ལི་མ་ཡི་ཀ་ཅེད་འགྲན་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་ ༡༠༠༥/༡/༡༩ །

ཞིག་གི་ཐོག་ ཞིས་ཅིན་མིང་གིས། “མི་རིགས་ལས་དོན་ཡག་པོ་སྐྱབ་པར་མི་རིགས་
གི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུ་ལོ་ལྷན་གྱི་ལམ་བུ་ཡང་དག་ཐོག་
སློབ་ཉན་འགྱུར་མེད་ཀྱི་སློབ་ནས་སྦྱོང་དགོས་”^[༡༩] “ཟེར་བ་ནི་གཞི་རྒྱུ་བརྒྱུད་གཞི་
རེད། ཡིན་ནའང་དོན་དངོས་ཐོག་བོད་ཁུལ་དུ་ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་གི་ཁྲོད་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་
རྒྱ་རིགས་དང་བོད་རིགས་དབར་ཐ་ན་ཁ་རྒྱུ་ཙམ་མོར་བ་ཡིན་ནའང་རྒྱ་རིགས་
ཆོས་ཁ་གཏད་བོད་མི་དེ་ཁ་ཡ་མི་ཆོག་པ་བཟོ་ཆེད་བོད་རང་བཙན་གི་ཁ་ཕྱལ་
རིང་ལུགས་པ་ཡིན་པའི་ཉེས་ལྷན་ལྷན་པོ་ཞིག་གཏོགས་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ནམ་པ་མི་
རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་སྒྱུར་ཏེ་བྱ་དཀའ་བྱེད་གཏད་བཟོ་བ་དང་། སྲིད་གཞུང་གི་
ཉེས་དོན་མི་སྣས་ཀྱང་དོན་རྒྱུ་དེ་ཐག་གཅོད་མཁོགས་པོ་དང་སྐབས་བདེ་ཡོང་
ཆེད་ཀྱོད་དོན་གི་ངོ་བོ་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་སྒྱུར་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་
ཡང་། ཞིས་ཅིན་མིང་གིས། “གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་མང་ཆོགས་དང་འབྲེལ་བའི་
ཀྱོད་དོན་མཐའ་དག་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་དུ་བསྒྱུར་མི་རུང་”^[༢༠] “ཞེས་དམིགས་སུ་
བཀའ་ནས་ནན་བཤད་བྱས་པ་དེའི་རྒྱབ་ལྗོངས་སུ་ཀྱོད་དོན་གི་ངོ་བོ་མི་རིགས་ཀྱི་
གནད་དོན་ལ་སྒྱུར་ཀྱི་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་བྱས་པ་ཞིག་མ་རེད་དམ།

དེས་ན། གཤམ་ལ་གནད་དོན་ནམ། རྒྱུ་རེ་གཉིས་བྱུང་སྐབས་དམག་མིས་
ཁྲིམས་མེད་ལུགས་མེད་ཀྱིས་ས་གནས་དེ་དང་དེའི་བོད་མི་ཡོངས་རྫོགས་སྲིད་གཞུང་
ལ་ཉེན་ཁ་བཟོ་མཁན་དུ་བསྒྱུར་ནས་བསམ་བཞིན་ལས་འདས་པའི་དཀའ་ངལ་དང་
ཐ་ན་དོན་མེད་རང་སྟོག་བཅད་པའི་སྒྲོར་དོན་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་ནས་འགོད་རྒྱ་ཡིན།

[༡༩] ཞིས་ཅིན་མིང་གིས། <http://tibet.people.com.cn/15454702.html>
[༢༠] རྒྱ་ཁ་ཆེ་ཆོས་བོད་རིགས་ཀྱི་ས་ནས་སྤྱོད་གཏུགས་པའི་ཁང་པ་དུས་ཚོད་ལྟར་ཕྱིར་སྦྱོང་མི་བྱེད་པ་དང་། ཁྲོམ་
སའི་ཐད་ཚོད་པ་བྱུང་ཆེ་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་སྒྱུར་ཏེ་ཁེ་བཟང་ཐོབ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
[༢༡] http://tb.tibet.cn/2010zf/xw/201408/t20140825_2016161.htm ཀྱང་གྲུང་རྒྱལ་ཁབ་མི་རིགས་
ལས་དོན་ཁྱུ་ཡོན་ལྷན་ཆོགས་ཏང་ཙུའུ་ སྤེལ་དུས། 2014-08-25 ཡོང་ཁུངས། ཀྱང་གོའི་གསར་འགྱུར་བ།

བོད་ཀྱི་མིང་བྱས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་དེ་བ།

དགོན་ཐེ་ཚང་མར་དམ་བསྐྱགས་བྱེད་དགོས་སམ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༡༧ ཉིན^[༡༢]དང་། ལོ་དེའི་བཅུ་པའི་ཆེས་ ༡ ཉིན^[༡༣] ལྷ་སར་བོད་དོན་ཞི་ཆོལ་གྱི་གནད་དོན་གཉིས་ཐོན་རྗེས། བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་སྤྱི་གཞུང་གིས་དོན་ཁྱེན་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱེན་དང་། ཡང་ན་མི་མང་གི་རེ་བ་དང་བསམ་འཆར་ལ་བསམ་གཞིགས་བྱེད་རྒྱ་ལྟ་ཅི། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་དེའི་ཁོངས་གཏོགས་དགོན་པ་དང་གྲ་བཙུན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་འདུ་ཤེས་དང་ཁ་སྤྱོད་གས་གནད་དོན་རྒྱལ་ཁབ་ཁ་སྤྱལ་གཏོང་མཁན་དང་། རྒྱ་ལའི་བྱ་ཆོགས་ཞེས་ལོག་སྤྱོད་སྤྱི་གཞུང་ལ་བཅུས་ཏེ། དགོན་པ་ཆང་མར་ལས་དོན་བྱ་ཁག་བཟུང་བ་ ༤,༥༧༥ རྩས་གཅིག་དུ་མངག་གཏོང་བྱས་ཏེ།^[༡༤] གྲ་བ་གཅིག་ཙམ་ལས་མེད་པའི་རི་ཁྲོད་^[༡༥] དང་ལྷ་ཁང་^[༡༦]གི་དགོན་གཉིས་ཚུན་ལ་རྒྱལ་གཅིས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དོད་མས་སྒོ་བ་གསའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བ་རེད། དེ་ནི་སྤྱི་གཞུང་གིས་གྲ་བཙུན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བསམ་སྤྱོད་ལ་ཡིད་ཆེས་མེད་པར་མི་རེགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཡོད་པར་བཅུས་པ་སྤྱི་གཞུང་དང་ལག་བསྟར་ལས་མཛོན་པ་ཞིག་རེད།

དེ་ནས་ ༡༩༥༩ ལོའི་ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༥ ཉིན་ལྷ་སར་བོད་དོན་ཞི་ཆོལ་དོན་ཁྱེན་བྱུང་སྐབས། བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་སྤྱི་གཞུང་གིས་སྤྱི་ཆོགས་བདེ་འཇགས་

[༡༢] འབྲས་བྱུངས་དགོན་པའི་གྲ་བ་ ༡༡ གིས་ལྷ་སའི་བར་སྐྱོར་ཁྲོམ་གཞུང་དུ་བོད་དོན་ཞི་ཆོལ་

[༡༣] སེ་ར་དགོན་པའི་གྲ་བ་གང་ཙམ་ཞིག་གིས་ལྷ་སར་བོད་དོན་ཞི་ཆོལ་

[༡༤] ལས་བྱེད་པ་ཁྱི་ ༩ ཙམ་གཞི་རིམ་དུ་བཏང་བའི་ནང་དགོན་སྤེར་ལས་དོན་བྱ་ཁག་ ༤,༥༧༥ མངག་གཏོང་བྱས་པ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧/༡༡/༡༡ དགོན་མོ་བོད་ལྷོངས་བརྟན་འཕྲིན་ཐོག་སྤྱོད་སྤེལ་དང་། དེའི་ནང་ཆན་པ་མི་འདྲ་བ། དགོན་པ་དོད་མས་སྤྱོད་ཁང་དང་། དགོན་པར་བཅའ་སྤྱོད་ལས་དོན་བྱ་ཁག་ ཉེན་རྟོག་ཁང་། མེ་ཐོན་བྱ་ཁག་ དྲག་ཆས་ཉེན་རྟོག་དམག་མི་སོགས། དོན་དུ་ཉེན་རྟོག་མི་སྣ་ཤ་སྟག་རེད།

[༡༥] གེུ་ཆང་རི་ཁྲོད།

[༡༦] http://epaper.chinatibetnews.com/tibet/page/41/2014-01/02/06/2014010206_pdf.pdf ནག་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་ལུང་དཔལ་མགོན་རྡོ་རྗེ་ཆེན་པོ་ལུང་དུ་བྲག་རྩ་ལུང་སོགས། ༢༠༡༤/༡/༡ ལྷོངས་ཉིན་ཆོགས། པར་དོས་ ༡༤།

སྤང་སྒྲོབ་ཟེར་བའི་ཁུར་སྒྲོག་བྱས་ནས་དམག་མི་བཏང་སྟེ། འོན་ཀྱིན་ལ་ཁ་གཡར་ནས་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་དེ་ཞིབ་གཏན་ནས་མ་བྱས་པར། གང་ལྟར་གྲུ་པ་དང་བོད་རིགས་ཡིན་ཕྱིན་ཡོངས་རྫོགས་དོན་རྒྱུན་དེ་དང་དེའི་ཕྱོགས་གཏོགས་ཡིན་པར་བཅིས་ནས་ཉེས་རྒྱུང་བཏང་སྟེ་བསད་པ་^[13]དང་། མགོ་བོ་མས་ཤིང་རྒྱུ་ལག་བཅག་པ།^[14] ལུས་པོ་ཡོངས་རྫོགས་གཙོང་ཅན་བཟོས་ནས་རྒྱུན་འདས་སུ་སོང་བ།^[15] ཐ་ན་དོན་རྒྱུན་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཙམ་ནས་མེད་པའི་རང་ལོ་བཅུ་གཅིག་དང་བཅུ་གཉིས་ཡིན་པའི་ཨིན་ཚུང་^[16]བཙོན་བཅུག་བྱས་པ་དང་། ཉེས་མེད་ཀྱི་བོད་མི་སྤང་པོ་གསུམ་བསད་པ་རེད།^[17] དོན་རྒྱུན་ཟང་ཟང་ཆེ་སྟབས་ངེ་མ་ངེ་བཞིན་འདི་དང་འདི་ཞེས་ཤེས་ཐབས་མེད་པས། ཕྱི་ལོགས་སུ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་བས་མང་བ་ཡོད་ངེས་རེད། གཡའ་ཏེ་དོན་རྒྱུན་དེར་བསྐྱར་ཞིབ་བྱེད་པའི་ཁོར་ཡུག་ཅིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། དམག་མིས་ཉེས་མེད་ཀྱི་བོད་མི་མང་པོའི་ཆེ་སྒྲོག་བཅད་པ་དང་། དོན་རྒྱུན་དེ་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་

[13] གནས་ཚུང་ནང་བསྐྱན་སྒྲོབ་གྱའི་གྲ་སྒྲུལ་བཟང་ཆེ་རིང་དེ་ཉིན་རྒྱ་དམག་གིས་ཉེས་རྒྱུང་བཏང་སྟེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཐོག་སྟེང་ནས་གསུང་ཆོས་ར་བའི་ཕྱོགས་སུ་གཡུགས་ཏེ་མིག་རིལ་གཉིས་དོན་ནས་ཤི་བ་རེད། ཁོང་མཉམ་འོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་ནས་ཡིན་པ་དང་ཉིན་དེའི་བོད་དོན་ཞི་ཆོལ་དོན་རྒྱུན་དང་འབྲེལ་བ་མེད།

[14] འཕན་པོ་ནས་ཡིན་པའི་གནས་ཚུང་ནང་བསྐྱན་སྒྲོབ་གྱའི་གྲ་རིག་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ཉིན་དེའི་བོད་དོན་ཞི་ཆོལ་དོན་རྒྱུན་དང་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་རྒྱ་དམག་གིས་ཉེས་རྒྱུང་བཏང་སྟེ་མཐར་ཐོས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཐོག་སྟེང་ནས་གསུང་ཆོས་ར་བའི་ཕྱོགས་མཆོངས་དགོས་བྱུང་སྟེ་རྒྱུ་པ་ཆགས་པ་ལྟ་གྱི་ཏུད་ལ་བཙོན་དུ་བཅུག།

• ཡང་སྟག་ཆེ་རྫོང་གཙོང་ཏོག་གོང་ཆོ་ནས་ཡིན་པའི་དགའ་ལྡན་དགོན་པའི་གྲ་སངས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཤིང་རའི་ཐོག་སྟེང་ནས་གཡུགས་ཏེ་རྒྱུ་པ་ལག་ལ་མས་སྒྲོན་ཐོག་ནས་རྒྱ་ཤས་སྒྲན་ཁང་དུ་ལུས་པ་བཙོན་འདུག་བྱས། ཁོང་ཉིན་དེའི་བོད་དོན་ཞི་ཆོལ་དོན་རྒྱུན་དང་འབྲེལ་བ་མེད་ལ། སྒོན་ལམ་སྐབས་དགོན་པའི་བདེ་འཇགས་མི་སྣ་རེད།

[15] མཉམ་འོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་རྒྱ་མ་ནས་ཡིན་པའི་དགའ་ལྡན་དགོན་པའི་གྲ་བྱམས་པ་དགེ་ལེ་ཏེ་ཉིན་དེའི་བོད་དོན་ཞི་ཆོལ་དོན་རྒྱུན་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པར་རྒྱ་དམག་གིས་ཉེས་རྒྱུང་བཏང་ནས་ཡུན་རིང་མི་སོང་བར་རྒྱུན་འདས་སོང་།

[16] སེར་དགོན་པའི་ཨིན་ཚུང་དག་དབང་སྒྲོ་གོས་རང་ལོ་བཅུ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། ར་སྟོད་དགོན་པའི་གྲ་པ་རང་ལོ་ 99 ཅན་ཞིག་ཉེས་མེད་བཙོན་བཅུག་དང་། ལམས་རིགས་ཆོང་པ་དང་ལྷ་སར་གནས་སྐྱོར་དུ་སྒྲིབས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་དོན་མེད་བཙོན་བཅུག་བྱས།

[17] དོན་རྒྱུན་དེ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་བོད་རིགས་སྤང་པོ་གསུམ་བསད་པའི་སྤང་པོ་ཤིང་རའི་ནང་ནས་དཔོར་བ། ད་ལྟ་རྒྱ་མ་གཡོད་པའི་དགའ་ལྡན་གྲ་བག་གོས་དངོས་མཐོང་བྱུང་།

རུས་རྒྱུད་གཅིག་གི་སྤྱན་རླུང་སེམས་ནང་ཤ་འཁོན་དང་གསུབ་ཐབས་མེད་པའི་ཆ་
ལ་ཞིག་བཞག་པ་རེད། མདོར་ན་དེ་ནི་དམག་དཔུང་གིས་དོན་རྒྱུན་མེད་པ་བཟོ་རྒྱ་
ལས་ལྷོག་སྟེ་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་བཟོ་རྒྱར་མེ་ཐོག་སྤྱུམ་སྤྱག་བྱས་པ་ཞིག་ལས།
གནད་དོན་ཐག་གཅོད་ཡོང་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་གཏན་ནས་བྱུང་མེད།

ར་བའི་བོད་རིགས་ཀྱི་ལ་ཕོ་དབང་བྱུགས་ལ་བཙན་འདེད།

བྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལོར་བོད་མདོ་སྤྱད་ར་བ་ཁུལ་དུ་ར་བ་གི་རྟི་དགོན་པའི་སྤྱི་ཞབས་སློ་
བཟང་སྤྱན་རྒྱལ་གྱིས་རང་ལུས་མེར་སྲེག་གནང་བའི་དོན་རྒྱུན་དེ་ཐོན་རྗེས།
ཁུལ་དེའི་དམར་གཞུང་གིས་དམག་མི་བཏང་ནས་དྲག་གཞོན་བྱས་ཏེ། དོན་རྒྱུན་
དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་ལ་མི་བལྟོས་པར་ས་གནས་དེར་ཡོད་པའི་“བོད་མི་དང་
གྲ་པ་མཐོང་ཆད་འདྲིན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། ར་བ་རྫོང་ཐོག་གི་ཁྲོམ་གཞུང་དང་དེ་
ནས་ཐོན་སའི་འགོ་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་དམག་མིས་བཀག་སྡོམ་བྱས་ཏེ་བོད་པ་ཡིན་
ཕྱིན་འགོ་ས་མེད་པ་བཟོས་པ་རེད།”^[༡༠] དེས་མ་ཆད་“བྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༡༩
ནས་དུས་ཆོད་ངེས་མེད་རིང་ར་བ་གི་རྟི་དགོན་པའི་ཆོས་ཚུགས་ཀྱི་བྱེད་སློ་ལག་
ཡོངས་རྫོགས་གཞུང་ཚུགས་ནས་ཐད་དེ་མཆམས་འདྲིན་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་།
དགོན་པའི་གྲ་པ་བྱི་ལོ་མི་བཏང་བ་དང་། བྱིའི་མི་མང་དགོན་པའི་ནང་དུ་འགོ་མི་
བཅུག་པར་དམ་བསྒྲགས་བྱས་པ་རེད།”^[༡༡] ཡིན་ནའང་ཉིན་དེའི་བོད་དོན་ཞི་རྒྱུ་ལ་
དོན་རྒྱུན་ནི་བོད་རིགས་གྲ་པ་གཅིག་ལས་བྱུང་བའི་དོན་རྒྱུན་ཞིག་ཡིན་པས་ཡོངས་
རྫོགས་རྒྱག་པ་ལེབ་རྩུང་དགོས་དོན་མེད་ཀྱང་། ར་བ་ཁུལ་གྱི་བོད་རིགས་ཡོངས་

[༡༠] སློ་བཟང་ཡེ་ཤེས། ཀ་ཉག་ཆེ་རིང་། རང་ལུས་མེར་སྲེག་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་གསལ། ༡༠༡༡ དེབ་དང་
ཕོ་འཕགས་ཡུལ་གི་རྟི་དེ་བྱས་པ་གྲ་ཆད་གིས་འབྲེམས་སྟེལ། ཤོག་གངས་ ༡༡ །
[༡༡] བོད་དང་མཆུངས། ཤོག་གངས་ ༡༠ །

ཐོད་ཀྱི་མྱེད་བྱས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་དེབ།

རྫོགས་ལ་བརྟུན་པ་གསུམ་གཤམ་པའི་སྤྱི་དུས་ཤིག་བརྒྱུད་ཆེ་མི་རིགས་ཀྱི་ཞེ་འཁོན་
བསྐངས་ནས། ད་བར་བཀག་མི་ཐུབ་པའི་རང་སྲེག་དོན་རྒྱུ་མཐུད་བྱུང་བའི་རྒྱ་
རྒྱུ་ཀྱི་མེད་པུང་ཆེ་ཅུ་བཏང་ཡོད་པ་དང་། མདོར་ན་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་ཁ་
ཐྱོགས་ཀྱི་འདུག་པ་ཞི་ཁུལ་དེའི་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ཐྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཅའ་འདེད་
བྱས་ནས་གནད་དོན་ཡོད་པར་བཅིས་པ་རེད།

དེ་ནས་“ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༡ ཆེས་ ༡༥” ཉིན་དཀར་མངའ་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་རྟུ་རྫོང་ཉ་ཆོ་དགོན་པའི་སྐྱེ་ཞབས་ཆེ་དབང་ལོ་རྒྱུ་རང་སྲེག་གནད་
པའི་དོན་རྒྱུ་དེ་རྟུ་རྫོང་གི་ས་གནས་ལ་བྱུང་རྒྱུ་སྤྱི་ལོ་
ཉིན་རྟུ་པ་དང་དམག་མི་སྤྱོད་ཕྱག་མང་པོས་ཉ་ཆོ་དགོན་པ་མཐའ་བསྐྱོར་ནས་
དམ་བསྐྱགས་བྱས་པ་དང་། དོན་རྒྱུ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཉ་ཆོ་དགོན་པའི་
གྲ་རྒྱལ་མཆོན་དགོན་པའི་ནང་འགྲོ་སྐབས་རྒྱ་དམག་གིས་ཆེ་དབང་ལོ་རྒྱུ་དང་
དོན་རྒྱུ་བཟོ་མཁན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཐྱོགས་གཤམ་ལ་བཅིས་ནས་ཁོང་བརྒྱུད་ཆེ་
ཉེས་རྒྱུད་བཏང་ནས་བཅའ་བྱིད་བྱས་པ་རེད།”^[༡༡] དེ་ནི་ཁོང་བོད་རིགས་ཤིག་དང་
གྲ་པ་ཞིག་ཡིན་པས། མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་བཅིས་པ་གསལ་བོ་རེད། གང་ལྟར་
བྱུང་རང་བོད་པ་ཡིན་ན་གྲུང་ཁན་ཆོགས་པ་དང་རྒྱ་མི་རིགས་ཆོས་སེམས་ཀྱི་རྟེན་
ས་ཞིག་གཏན་ནས་མིན་པར། ཉེ་མ་གཅིག་རང་གི་མགོ་ཐོག་ཏུ་ཆགས་སྒྲོ་ཡོད་རྒྱུར་
ངས་པ་དང་ཡང་ན་སྐྱུག་སྤྱོད་གཟེད་རྒྱ་དང་སྲོག་འཕྲོག་རྒྱུའི་འགྲོ་ལམ་ལས་མེད་
པའི་སྡོན་བརྟུང་བ་ཞིག་རང་རེད།

དེ་དང་ཐྱོགས་མཚུངས་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༡༦ ཉིན་རྩ་བ་གཉིད་དགོན་
པའི་སྐྱེ་ཞབས་སློ་བཟང་སྐལ་བཟང་^[༡༢]དང་། སློ་བཟང་དགོན་མཆོག་^[༡༣]གཉིས་

[༡༡] སློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉམས་ཆེ་རིང་། རང་ལུས་མེར་སྲེག་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚན། ༡༠༡༡ དེབ་དང་པོ་ཤོག་གྲངས་ ༣༥༩-༣༦༠ །
[༡༢] རྩ་བ་རྫོང་མེད་ཅུ་མའི་ཅུ་ཆེན་གཉིས་པའི་རྩ་ཆ་དང་བཀྲ་ཤིས་ཆེ་རིང་གི་བྲ། རང་ལོ་ ༡༡ །
[༡༣] རྩ་བ་རྫོང་མེད་ཅུ་མའི་ཅུ་ཆེན་གཉིས་པའི་ཆེ་རྒྱལ་ཆང་གི་བྲ། རང་ལོ་ ༡༡ །

གྱིས་རྩ་བ་རྫོང་ཐོག་གི་ཁྲོམ་གཞུང་དུ་རང་ལུས་མེར་སྲེག་གནང་བའི་དོན་རྒྱུ་དེ་
བྱུང་མ་ཐག་རྩ་བའི་ཕྱོགས་ཡོངས་ལ་རྒྱ་གཞུང་གི་དམག་དཔུང་འབྲེམས་འཛོག་
བྱས་པ་དང་། རྩ་བ་རྫོང་མཁར་ཡོངས་དང་གི་ཉི་དགོན་པ་སོགས་ལ་རྒྱ་དེ་བཀག་
སྡོམ་བྱས་པས་མ་ཆད། ལུལ་དེའི་རྩ་རྒྱ་ཁང་ཆང་མ་སྒོ་བརྒྱབ་པ་དང་སྐད་འཕྲིན་གྱི་
འཕྲིན་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་བཀག་སྡོམ་བྱས་པ་རེད།”^{༡༥} འོ་ན་ལས་འགུལ་དེ་དང་
རྩ་བ་རྫོང་མཁར་ཡོངས་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་རྩ་རྒྱ་ཁང་དེ་དག་
གིས་རྒྱུ་དུ་གནས་ཚུལ་ཕྱིར་གཏོང་བྱེད་གྱི་ཡོད་དམ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན། “ཁ་བུལ་
རིང་ལུགས་པ་ཉུང་ཤས་”^{༡༦} ཤིག་ཟེར་བ་དེ་རི་ལྟར་ཡིན་ནམ། དེ་ནི་ངས་པར་དུ་
བཏོན་དགོས་པའི་དྲི་གཞི་ཞིག་རེད།

དེ་ནས་“བྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༥ ཐོ་རེངས་མཆེན་པོ་ལ་ཆབ་མདོ་
རྫོང་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་ཁང་དུ་འབར་གས་གྱི་དོན་རྒྱུ་ཞིག་ཐོན་ཏེ་ས་གནས་དེའི་སྲིད་
གཞུང་གི་གཞུང་ལས་ཁང་ཐོར་བཤིག་ཏུ་གྱུར་བ་རེད། དོན་རྒྱུ་དེ་སྲུས་བཅོས་འདིས་
བཅོས་མི་ཤེས་པར། ས་གནས་དེའི་སྲིད་གཞུང་གིས་ཀྱང་དགོན་པའི་གྲུ་པར་དོགས་པ་
བྱས་ཏེ་ཆབ་མདོ་ས་ལུལ་གྱི་ཉེན་རྒྱུ་པ་དང་དམག་དཔུང་ཀྱང་དགོན་དུ་བཏང་ནས་
ཀྱང་དགོན་པ་སྒོ་བརྒྱབ་པ་དང་། གྲུ་པ་རྣམས་འགོ་འོང་མི་ཆོག་པའི་བཀག་འགོག་
དང་དམ་བསྒྲགས་བྱས་པས་མ་ཟད། དོན་རྒྱུ་དེ་ཀྱང་དགོན་གསར་གྱི་ཐོག་ཏུ་གཏན་
འཁེལ་ཕྱོགས་བསྐྱེད་ཀྱིས། ལུལ་དེའི་བོད་མི་ཡོངས་རྫོགས་མི་རིགས་གྱི་གནད་དོན་
ཡོད་པའི་དོགས་གནས་ལུལ་དུ་གྱུར་ཏེ་འགོ་འོང་གི་ལམ་ཁ་བཀག་སྡོམ་བྱས་པ་རེད།

བོད་ལུལ་དུ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུའི་དོན་རྒྱུ་ཐོན་སྐབས་སྲིད་གཞུང་གི་

[༡༥] རང་ལུས་མེར་སྲེག་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་གསལ། ༡༠༡༡ དེབ་དང་པོ། འཕགས་ལུལ་གི་ཉིད་བྱས་པ་གྲུ་
ཆང་གིས་འབྲེམས་སྡེལ་བྱས། ཐོག་གྲངས་ ༤༡༧-༤༡༩ །

[༡༦] བོད་རང་རྫོང་རྫོངས་ཏང་ལུ་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་འགྱུར་སྤུའི་སྤུའི་ཀྱང་སྒོ་བཟང་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཤད།
<http://zt.tibet.cn/web/mdzxy/zw/minda/200902009220150940.htm>

བོད་ཀྱི་མིན་བྱས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་དེབ།

ཡིན་མིན་ཤེས་རྟོགས་མི་སྤྱབ་པར་ལམ་སངས་ས་གནས་བོད་མིའི་ཐོག་དྲ་དོན་རྒྱུན་གྱི་དོ་བོ་གཏན་འཁེལ་བྱེད་པ་དང་། ཐ་ན་རྒྱུན་གཅིག་གིས་ས་ཁུལ་དེའི་ཁེ་ལས་ཀྱི་ཁེ་སན་དང་དམངས་ཀྱི་བདེ་སྤྱད་རྟོག་རྩོམ་བཏང་བ་ནི། ཁུལ་དེའི་གསེར་སྐྱེད་དང་། མཚོད་ཆས་འདྲ་མིན་གྱི་བཟོ་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ཆབ་མདོའི་རྩ་རྒྱུད་ཁུལ་གྱི་བོད་མིའི་ཐོན་རྩིས་ཕྱིར་ཆོང་ལ་གྱུར་གྱུར་ཆབས་ཆེན་བཟོས་པ་རེད།”^[༡༥]

དངོས་གནས་བྱས་ན། གཟུང་ཁང་སྤྱིད་གཞུང་གི་གཞུང་ལས་ཁང་གཏོར་མཁན་དེ་གཟུང་དགོན་གསར་གྱི་གྲུ་པ་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད། གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིད་གཞུང་ལ་མི་དགའ་བ་བྱེད་མཁན་བོད་མི་གཅིག་ཕྱ་མིན་པར། རྒྱ་མི་རིགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཡང་མང་དག་ཅིག་ཡོད། ཡིན་ནའང་སྤྱིད་གཞུང་ལ་བོད་མི་དབྱ་ཕྱོགས་སུ་བཅི་བའི་གཤིས་ངན་ཞིག་ཡོད་པས། བསམ་བཞིན་ལས་འདས་པའི་དཀའ་ངལ་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱུ་པས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་རང་སྤྱོད་གནང་དགོས་བྱུང་བ་རེད།^[༡༦] དེས་ན་ཆབ་མདོའི་རང་སྤྱོད་ནི་ཆབ་མདོའི་ས་གནས་ཀྱང་ཁྲན་ཆོགས་པའི་སྤྱིད་གཞུང་གི་སྤྱིད་བྱས་དང་འབྲེལ་ཞིང་། མདོར་ན་རང་སྤྱོད་གི་དོན་རྒྱུན་ཆེད་བཟོས་བྱས་པར་གྱུར་ཡོད།

དེ་མིན་དཀར་མངའ་ས་ཁུལ་དུ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། “ཟི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་དཀར་མངའ་ས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཡི་ཐང་རྫོང་ནང་དུ། ས་གནས་གཞུང་ཕྱོགས་ཀྱིས་གཉེར་བའི་ཡི་ཐང་བརྒྱུད་གཅིག་(༡-༡)ན་རྒྱུགས་དུས་ཆེན་གྱི་མཇུག་སྟེའི་སྐབས་རུང་རྒྱས་ཨ་གྲགས་ཀྱིས་ཆོགས་རའི་སྟེང་གི་སྐྱ་དུང་སྐངས་ནས་ལྷ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་བོད་ལ་ཕྱིར་ཐེབས་མ་བཅུག་ན། ཆོས་དད་རང་མོས་དང་བདེ་སྤྱོད་ཐོབ་ཀྱི་མ་རེད། ཁོང་གིས་ངོས་འཛིན་གནང་བའི་པཎ་ཆེན་སྐྱ་ཕྱིང་བཅུ་

[༡༥] རང་ཁུས་མེར་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་གསལ། ༢༠༡༢ དེབ་དང་ལོ། འཕགས་ལུ་གཤིའི་བྱས་པ་གྲུ་ཆོང་གིས་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས། ཤོག་གངས་ ༤༩༡-༤༩༩ །

[༡༦] བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་ཞལ་ཆེམས་ལ་གཟིགས། http://www.tibettimes.net/blogs.php?id=66&post_id=18538

གཅིག་པ་དང་། བཅོམ་འདུག་འོག་ཡོད་པའི་སྤྱལ་སྤྱོད་བཟུམ་འཛིན་བདེ་ལེགས་སྒོད་བཀོལ་དགོས། བོད་མི་ཆོས་རྩ་ས་དང་། ལྷ་མགོ་དབྱར་ཙམ་དགུན་འབུ་སོགས་ཀྱི་ཁྲོད་ནས་བྱུང་བའི་ནང་ཁུལ་གྱི་ཚོད་རྟོག་མཆོམས་འཛིན་དགོས་པའི་རེ་སྤྱལ་དང་། ས་གནས་དེར་སྤེལ་བཞིན་པའི་རྒྱལ་གཅིས་རིང་ལུགས་ཟེར་བའི་ལས་འགུལ་ནང་། ལས་རྒྱ་འབྲས་མི་བཅེ་མཁན་གྱི་བོད་མི་ཆོར་སྒྲོན་བརྗོད་བྱས་པར་ཁོང་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། དོན་རྒྱུན་དེར་རྒྱ་ནག་གྲུང་ཁབ་ཆོགས་པའི་དབུས་ཆབ་སྲིད་ལྷན་ཁང་ནས་ཆབས་ཆེད་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དོན་རྒྱུན་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་རེད།”[༡༧]

ཁོང་བོད་རིགས་འབྲོག་པ་གཅིག་གིས་སྤྱོད་བརྗོད་ཐོབ་ཐང་སྤྱད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁུལ་དེའི་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ལ་དམ་བསྒྲགས་དང་སྒོ་བ་གསའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་འགོ་ཚུགས་པ་རེད། དེ་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་བཅུས་པ་གསལ་པོར་གྱུར་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཁུལ་དེའི་འགོ་ཁྲིད་མི་སྣ་རེ་གཉིས་ཀྱིས་“མི་གཅིག་ལ་མགོ་ནད་ཡོད་ན། ནད་ཡོད་པའི་མི་དེར་མགོ་སྤྲོན་བཞེར་ནས་ནད་བཅོས་དགོས་པ་ལས། མི་ཆང་མས་མགོ་སྤྲོན་ཟ་དགོས་དོན་མེད”ཅེས་བཤད་པ་དོན་དངོས་ཡིན་ནའང་། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་འགོ་ཁྲིད་འགའ་ཤས་ཀྱི་བསམ་ཕྱོགས་ལ་སྒྲོན་ཡོད་པར་སྤྱད་འདོགས་བྱས་ཏེ་ཁོང་ཆེད་ལས་གནས་ཤོར་བའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད།

དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལྷ་ ༥ ཆོས་ ༡༧ ཉིན་བོད་ལྷ་ས་ཁུལ་དུ་བྱུང་བའི་བོད་དོན་གྱི་དོན་རྒྱུན་དང་འབྲེལ་བ་ཞིག་སྟེ། “མདོ་སྤྱད་ལྷ་བྱང་འབོ་རའི་རྩི་རྩི་བརྟན་དང་། ར་བ་རྗོད་སོ་རུ་མ་སྤེ་པའི་དར་རྒྱས་ཀྱིས་ལྷ་སའི་རྩི་ཁང་མདུན་དུ་རང་ལུས་མེར་སྟེག་གནད་བའི་དོན་རྒྱུན་དེ་བྱུང་རྗེས། ལྷ་སའི་གཞུང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉིན་རྟོག་པས་མཆོ་སྒོན་དང་། ཀན་སུའུ། སི་ཁྲོན། ཡུན་ནན་སོགས་བོད་སྤྱད་ཕྱོགས་ཀྱི་བོད་མིར་ཐོབ་ཐང་ལག་ཁྱེར་ཞིབ་བཤེར་བྱས་ཏེ། ལྷ་ས་ཁུལ་རང་ནས་མིན་པ་རྣམས་ཕྱིར་

[༡༧] <https://www.youtube.com/watch?v=xWnnSewQj3g> རང་ལུས་མེར་སྟེག་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་གསལ། ༡༩༩༡ དེབ་གསུམ་པ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་རྩི་ཕྱིས་པ་གྲུ་ཆང་། ཤོག་གྲངས་ ༦༩༥ །

བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་གི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་

འབྲུག་དང་། ཐ་ན་ལོ་ངོ་མང་པོའི་སྤྱི་ནུས་ལྷ་སར་གཏན་སྡོད་བྱས་པའི་ཁམས་དང་
ཨ་མདོའི་བོད་རིགས་ཆོང་པ་རྣམས་ཕྱིར་འབྲུག་བྱས་པ་”^[༡༠]ཟེད། ད་དུང་དུས་དེ་ནས་
བཟུང་ལྷ་ས་གོང་ཁྱེད་ཀྱི་བར་སྐོར་སྤོངས་སྤང་དུ་འགོ་སའི་ས་ཆོགས་ཁག་ནས་བོད་མི་
ཡིན་ན་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བས་“མགོ་སྐྱ་རིང་པོ་བཞག་པའི་སྤྱི་ནུས་པ་རྣམས་
ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་སྤྱོད་བཤེར་དང་འདྲི་ཞིབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།”^[༡༡] དངོས་གནས་བྱས་
ན་སྤྱི་དབང་གིས་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་བཟན་དང་དར་རྒྱས་ལུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་དང་རང་སྤྱོད་
གནད་དགོས་བྱུང་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་། དགོས་འདུན་ལ་ངེས་པར་དུ་དོ་སྣང་དང་བསམ་
གཞིགས་དགོས་ངེས་ཀྱང་། དེ་ཆོ་ཐད་དེ་སྤྱང་མེད་མཐོང་རྒྱུ་བཏང་ཡོད། ད་དུང་དེ་
ལས་ལྡོག་སྟེ་ཁོང་གཉིས་དང་རིགས་གཅིག་པའི་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་སྤྱང་སེམས་
བཅངས་པ་དངོས་གསལ་དོད་པོ་ཟེད། ལྷ་ས་ནི་བོད་དང་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཆབ་སྤྱི་
དང་། དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཡོད་ཆད་ཀྱི་སྟེ་གནས་ཡིན་པས། སྤྱི་ནུས་བོད་མདོ་དབྱུག་
ཁམས་གསུམ་གྱི་བོད་མི་འདུས་སྡོད་བྱེད་ཡུལ་གྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཟེད། ཡིན་ནའང་ལྷ་
ས་གོང་ཁྱེད་སྤྱི་དབང་གིས་བོད་སྤྱོད་ཕྱོགས་ཀྱི་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་བརྟུག་གསིག་
དང་། མདོར་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཅན་འདེད་བྱས་ནས་བོད་རིགས་དང་རྒྱ་མི་རིགས་
དབར་འགལ་ཆུ་སྤོང་རྒྱུ་ལ་འདེད་གཏོང་བའི་སྤྱི་དབང་གི་བཟུང་བ་ཟེད།

བོད་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་རྒྱུན་མཐའ་དག་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་དུ་འཕྱར་ཐབས།

སྤྱིར་བོད་ནང་དུ་རྒྱ་རིགས་དང་བོད་རིགས་དབར་དམངས་དོན་དང་ཉེས་དོན་གྱི་
ཁྱེད་གཞི། ཐ་ན་རྒྱ་རིགས་དང་བོད་རིགས་དབར་ཁ་རྩོད་ཅམ་བྱུང་ནའང་གནད་

[༡༠] རྫོང་པུང་ཡེ་ཤེས་ ཀ་ཉག་ཆེ་རིང་། རང་ལུས་མེར་སྟེག་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་གསལ། ༢༠༡༢ ལོ་
གསུམ་པ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཆེད་ཁྱེད་ཀྱིས་པ་གྲུ་ཆོང་གིས་འབྲེམས་སྟེལ། ཤོག་གཤངས་ ༤༢༡ །

[༡༡] ༢༠༡༢ ལོར་བོད་དུ་གཉན་འཕྲད་ལ་ཐེབས་པའི་སྤྱི་ཞབས་བྱམས་ཆེ་གོ་མོས་གསུངས།

དོན་ཅི་ཡིན་ལ་མ་བལྟས་པར་རྒྱག་གཅིག་མཆོང་གཅིག་གིས་སྒོ་ནས་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་བསྐྱར་ནས་མཐའ་མཐུག་པམ་ཁ་ཐྱིང་མཁན་དེ་རྟག་ཏུ་བོད་རིགས་རྣམས་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཡང་གནད་དོན་ཁག་གཉིས་དཔེ་མཆོན་དུ་བཀོད་ན།

༡༠༠༡ ལོའི་ནང་ལྷ་སར་ཐོག་མེད་(ཚུང་རྩན)རོལ་ཅེད་ཁང་ཞེས་སྐྱ་གར་འཆལ་སྒྱུད་ཁང་ཞིག་ནང་སྤང་འཆོང་མ་བརྒྱ་ཕྱག་འགའ་ཤས་དང་སྤང་བུའི་ཨ་ཕྱག་^[༤༡]མང་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱབ་ཕྱོངས་ནི་མཐོ་རིམ་དཔོན་རིགས་ཀྱིས་མཉམ་ལས་འོག་མི་ལ་མགོ་སྐོར་དང་ཆོང་ར་ཉམ་བཟུང་བྱེད་པ། ཕན་བུ་འགྲིག་མིན་ལ་དཔུང་རུབ་ཀྱིས་ཉེས་རྒྱུང་གཏོང་གི་ཡོད། བོད་རིགས་བཙོན་བྱར་གཅིག་གི་ཆང་ཁང་མི་དེ་ཆོས་གཏོར་བ་དང་། ཁོའི་གྲོགས་པོ་བོད་རིགས་རི་མོ་འབྲི་མཁན་ཞིག་ཀྱང་ཁོ་ཆོས་རྒྱུང་ནས་རྒྱས་པ་རེད།^[༤༢] ཁོང་གཉིས་དང་ངོ་མཉམ་བོད་པ་ཁེ་ལས་པ་གཅིག་དེ་ནས་པ་ལུལ་གཅིག་པའི་ཆབ་མདོའི་བོད་པ་ཁག་གཅིག་བཅས་རོལ་ཅེད་གྲོང་དར་སོང་ནས་དགོངས་སེལ་དགོས་པ་བཤད་ཀྱང་སྒོ་བརྒྱབ་སྟེ་ཁ་ཡ་བྱས་མེད། ཁོང་ཆོས་སྒོ་དང་སྒྲེལ་ཁུང་གི་ཤེལ་སྒོ་བཅག་པས། བོད་པ་གསུམ་པོ་འདྲིན་བཟུང་བྱས་ནས་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་ཁྲིན་གོན་ཚུས་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་ནས་ལོ་བཞིའི་ཉེས་པ་བཏང་བ་རེད།^[༤༣]

དེ་ནས་བོད་ཀྱི་ཁམས་གོ་འདྲི་ཁུལ་དུ་ཐོན་པའི་གྲོང་དོན་^[༤༤]དང་འབྲེལ་བ་ཞིག་སྟེ། “རྫོང་གྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགོ་བློན་གཞོན་པས་གཞུང་དོན་ཀྱི་མིང་ཐོག་ནས་གཤམ་བསྐྱོད་ཀྱིས་རི་དྲགས་^[༤༥]རྫོན་བརྒྱབ་པ་དང་། ད་དུང་བསད་པའི་

[༤༡] རྒྱ་ནག་ནས་ཡོང་བའི་རྒྱ་མི།

[༤༢] རྒྱ་རིགས་དེ་ཆོར་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་དུང་ཆེ་ཀྱང་གིས། བོད་མི་དེ་ཆོ་ཁམས་པའི་དཔྱག་སྒྱུད་ཆོགས་པར་ངོས་

[༤༣] རྒྱ་བས་དེའི་བོད་རང་སྤྱོད་ཕྱོངས་ཀྱི་དུང་ཆེ་ཀྱང་གིས། བོད་མི་དེ་ཆོ་ཁམས་པའི་དཔྱག་སྒྱུད་ཆོགས་པར་ངོས་འདྲིན་དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྡན་པའི་རུ་ཆོགས་ཟེར་བར་ཆབས་ཆེ་རུ་བཏང་བ་རེད། འདྲ་ཟེར། ཉེས་དོན་གྱི་དྲག་ཉེས་དམིགས་བསལ་མི་རིགས་སྤྱོད་རྒྱས་ཡོད་མེད་ལ་བལྟས་པ། ༢༠༠༩/༡/༡༠

[༤༤] ༢༠༠༦ ལོར་མིན་ནམ། འདྲ་ཟེར་གྱི་ཚོམ་ཡིག་དེ་ ༢༠༠༩ ལོར་བྲིས་པ་དང་། ཚོམ་ཡིག་ནང་ལོ་བཞིའི་ཐོན་ཞེས་འཁོད་འདུག

[༤༥] རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རིམ་པ་དང་བོད་དང་གཉིས་པའི་སྤང་སྒྱུབ་ཁོངས་ཀྱི་རི་དྲགས།

ཐོན་ཁྱིམ་གྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཞིབ་ཏུ་བཞག་པའི་བཞུགས་པ་

རི་དྲུག་པ་དེ་དག་གྲོང་མིས་རྟ་ཐོག་ལ་སྐྱེལ་དགོས་པ་བཤད་པ་རེད། གྲོང་མི་གཅིག་གིས་དེ་ཁོང་ཚོའི་ལས་ཀ་མིན་ཟེར་རྟ་མི་བཏང་བས། སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགོ་བློན་གཞིན་པ་དང་དེ་མིན་ཉེན་རྟོག་པ་གསུམ་པོས་ཉེས་རྒྱུ་བཏང་སྟེ་དབང་པོ་སྟོན་ཅན་བཟོས་པ་རེད། མི་དེའི་ནང་མིས་བྲིམས་ལ་གཏུགས་ཏེ་ཉེན་རྟོག་པས་གུན་གསལ་ཕྱན་བྱ་ལས་སྤང་མེད། ནང་མིས་ལོ་གསུམ་བསྟར་མར་ཁྱེད་གཏུགས་བརྒྱབ་ཏེ་གྲོང་གུན་ཁ་གསལ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། དཔོན་རིགས་ཀྱིས་བརྟག་སེམས་བཅངས་ནས་ཆེད་མངགས་སྟངས་བཞོན་ཏེ་དོན་རྒྱུན་བཟོས་ནས། དབང་པོ་སྟོན་ཅན་བཟོས་པའི་མི་དེའི་ནང་མི་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཤིང་དཔུང་སྡེ་བྱས་ནས་སྤྱི་པའི་སྤྱིག་ལམ་དཀྱུག་མཁན་གྱི་ཉེས་འགལ་བྱས་ཏེ་ལོ་གསུམ་གྱི་བྲིམས་ཐག་བཅད་པ་རེད།”[༤༧]

བོད་ཁུལ་དུ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུའི་ཉེས་དོན་གྱི་དགེ་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཆབ་སྲིད་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། ཡང་ན་གཞུང་དོན་ཁ་ལ་འཁྱེར་ཏེ་སྤྱི་ལོ་འཁོན་ལན་སྟོག་ནས་ཉེས་པ་ཕོག་མཁན་གྱི་བོད་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད།

མི་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་དད་ལ་ཆོད་འཛིན།

ཆོས་དད་རང་མོས་ནི་མི་རིགས་དང་འབྲེལ་ཕྱག་གི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཆོས་ལ་དད་པ་ཡོད་པ་ཐུན་མོང་གིས་སྟོན་པའི་རང་དབང་ཡིན་པ་རྒྱ་ནག་གི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་བྲིམས་དོན་ཚན་སོ་དྲུག་ནང་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཞིག་རེད། ཡིན་ནའང་མི་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་དད་ལ་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པ་ནི་གྲང་ཁན་ཏང་གི་ལས་དོན་མི་སྣའི་བྱེད་སྒྲུགས་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱས་དང་ལག་བསྟར་ལས་འཕྲོས་པ་ཞིག་རེད།

[༤༧] <http://www.rfa.org/tibetan/chediklaytsen/amdolaytsen/forum-on-tibet-from-beijing/commentary-of-tibetan-writer-woeser-07242009160631.html> འདྲ་ཟེའུ། ཉེས་དོན་གྱི་དགེ་མི་རིགས་བསལ་གྱི་མི་རིགས་སྤྱི་རྒྱས་ཡོད་མེད་ལ་བརྟེན་བཞུགས་ ༢༠༠༩/༡/༡༠

དེ་ཡང་ལོ་རབས་དགུ་བརྒྱ་པའི་ནང་གྲ་བཞི་བཅོན་ཁང་དུ་བྱུང་བའི་དངོས་བྱུང་གི་གནད་དོན་ཞིག་སྟེ། ཉེན་ཞིག་འཆམ་ནད་སྡོན་འགོག་ཆེད་བཅོན་པ་ཆོར་སྟོག་པ་དང་སི་པན^[༤༩]མང་པོ་བརྒྱབ་པའི་ཐུག་པ་ཞིག་སྟེར་བ་རེད། བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་བཅོན་པ་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་ཆོགས་^[༥༠]དགེ་སྲོང་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་རང་ལ་འཛེམ་བྱ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་སྟོག་པ་མི་ཟ་བ་དེ་རེད། ཉེན་དེའི་དགོང་མོ་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་ཆོགས་ཀྱིས་སྟོག་པ་མི་ཟོས་པའི་ཐད་དུ་ཁག་བཞི་པའི་དུ་དཔོན་གཞོན་པ་སྟོབས་རྒྱལ་གྱིས་དུ་ཆེན་བཞི་པའི་བཅོན་པ་ཡོངས་རྫོགས་དུ་སྟར་སྟོག་བརྒྱབ་པ་དང་། བསྟན་འཛིན་སྤྱན་ཆོགས་མདུན་དུ་བསྐངས་ནས་ཆོངས་དད་རྒྱན་འཛིན་བྱས་པར་སྟང་དེ་ཁ་རྩུང་བཏང་། ཐག་པས་བསྐྱམས། སྟོག་རྒྱུག་བརྒྱུགས། སྟོག་ཐུག་དེ་ཡིན་གཅིག་འཐུང་དགོས་ཞེས་ཉེས་རྩུང་བཏང་བ་རེད། དོན་དངོས་ཐོག་སྟོག་པ་མི་ཟོས་པ་དེ་གནད་དོན་ཆེན་པོ་གང་ཡང་མིན་ལ། སྟོག་པ་ཟ་དགོས་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ཡང་གནད་དོན་ཆེན་པོ་ཞིག་གཏན་ནས་མ་རེད། ཡིན་ནའང་དེའི་རྒྱབ་ན་གནད་དོན་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི། མི་རིགས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གནད་དོན་རེད། གང་ཡིན་ཞེ་ན་ཁྱེད་རང་བོད་རིགས་ཆབ་སྲིད་བཅོན་པ་ཞིག་ཡིན་ན། དེའི་བྱ་སྲོད་ཡོངས་རྫོགས་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་དུ་གྱུར་བར་བཅི་གི་ཡོད་པ་དེ་རེད།

ད་དུང་ཆ་ཁྲིམས་དང་སྲིད་རྒྱས་ཀྱི་འགྲོ་ལུགས་མི་ཤེས་པའི་བཅོན་རའི་འགོ་འདོམས་པ་དེ་དག་གིས་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་ལྷ་བ་རྒྱན་འཛིན་བྱས་ནས་བོད་རིགས་ཆབ་སྲིད་བཅོན་པས་^[༥༠]ནང་ཆོས་ཀྱི་དེབ་རིགས་^[༥༡]བལྟ་སྟོག་བྱེད་

[༤༩] སྟོག་པ་དང་། སི་པན་སྐང་བྲ། ཙམ་པ་རྟོག་ཙམ་ཡོད་པའི་ཐུག་པ་རེད།

[༥༠] ལྷ་ས་གོང་ཁྱེད་ནས་ཡིན་པ་དང་། དེ་སྤྱི་རྒྱུག་དུ་ཡོང་ནས་གྲ་པ་བྱས་ཏེ་དགེ་སྲོང་གི་སྟོན་པ་ཞུས། ཁོང་ལ་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཕྱི་གྲར་བྱས་པའི་ནག་ཉེས་བཙུར་ནས་གྲ་བཞི་བཅོན་ཁང་དུ་བཅོན་བརྒྱབ་བྱས།

[༥༡] དགོན་སྡེ་ཁག་གི་གྲ་པ་མང་པོ་ཡོད།

[༥༢] པ་མ་སྤྱན་མཆེད་དང་གོགས་ཉེ་ཆོས་རྒྱ་རེའི་ཐུག་འཕྲད་སྐབས་དཔེ་སྤྱན་ཁང་ནས་ཉེས་པའི་ཆད་མ་སོགས་ནང་ཆོས་སྟོར་རེད།

ཐོད་ཀྱི་མྱོད་ལྷན་ཉམས་ཞིབ་ཏུ་སྒྲུབ་པ་དེ་བ།

སྐབས་ཚེས་དང་མི་ཚོགས་ཅེས་ནང་ཚོས་ཚེས་དང་ལ་བཅེ་བ་ལས། རྒྱ་གཞུང་གིས་
བཞུགས་པའི་ལྷན་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་གལ་ཆེན་གྱི་ལོ་ལྷན་ལ་འཛིན་མི་
ཐུབ་པར་དཔོན་ཚོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ནའང་མྱོད་ལྷན་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་ཁ་
ཆེན་བཅོན་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ལྟར་ཟུག་སྤྱད་ཆོག་པ་ཐུག། ད་དུང་ཐབ་
ཚུང་བཅུགས་”^[༥༡]ནས་ཟས་གཡོ་སྐོལ་ཆོག་པ་དང་། རྒྱ་ཁ་ཆེན་སྤྱད་གནས་ཏུས་
ཆེན་སྐབས་སྤྱད་གནས་གཏོང་ཆོག་ འདིར་བཞུགས་དགོས་པ་ནི། རྒྱ་ཁ་ཆེན་བཅོན་
པར་རྒྱ་ནག་གི་ཚུ་སྐྱེས་ནང་གསལ་ལྟར་ཆོས་དང་རང་དབང་དགོས་པའི་ཤིག་
ཡིན་མོད། བོད་རིགས་བཅོན་པར་དེ་བས་ཆོས་དང་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དགོས་པ་ནི། བྱངས་
ཉུང་མི་རིགས་ལ་དམིགས་བསལ་སྤྱི་དྲུས་ཡོད་པ་དེ་རེད།

རང་དབང་གི་གནད་དོན།

དེ་ཡང་ཚུམ་ཡིག་གི་རང་དབང་སྐོར་ལས་འབྲེལ་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་སྟོན་རྒྱ་རིགས་མཁས་
པ་ཞིག་གིས་རྒྱ་ནག་ནང་གི་གསར་ཤོག་ཐོག་“གལ་སྤྱི་དྲུབ་རྒྱུད་གསར་སྤེལ་ཆེན་
མོས་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་སྟོན་རྒྱུ་སྤྱོད་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་གསར་གཏོང་
དེ་རྒྱ་མ་ཆགས་ཀྱི་རེད་”^[༥༢]ཅས་ཚུམ་ཡིག་སྤེལ་སྤྱོད་བཅུང་བ་དེ་བོད་རིགས་ཚུམ་པ་པོ་
ཞིག་གིས་ལུང་འབྲེན་གྱིས་ཁོང་རང་གི་ཚུམ་ཡིག་ནང་བཀོད་ཏེ་འབྲེལ་སྤེལ་བྱས་
པའི་རྗེས་ཁོང་ཡོད་སའི་གྲང་ཁྱེད་ཆོགས་པའི་འབྲེལ་ཡོད་འགོ་བྱེད་ཀྱིས་གཤེགས་
བཏང་སྟེ་དོས་ལེན་ཡིག་འབྲི་བྱ་བཅུག་ཡོད། ཁོང་གིས་རྒྱ་རིགས་དེས་སྤེལ་བའི་ཚུམ་
ཡིག་གི་ཆོགས་པར་དེ་འབྲེལ་ཡོད་འགོ་བྱེད་ལ་བསྐྱུག་ནས་འབྲེལ་བཞུགས་དག་འབྱུང་

^[༥༡] བཅོན་སྐྱེས་ནང་ཐབ་ཚུང་བཅུགས་མི་ཚོགས་འཛོད།

^[༥༢] བྱང་ལིས་ཁྲུང་། ཆོས་ནས་དྲག་གཞོན་དང་རྒྱུང་ས་ནས་སྤྱོད་ཡངས་ཀྱི་མི་རིགས་སྤྱི་དྲུས། ༢༠༠༨/༡༡/༢༤།

བྱེད་དུས། འབྲེལ་ཡོད་འགོ་ཁྲིད་ཀྱིས་སྐད་ཆ་འདི་ལྟ་བུ་རྒྱ་མིས་ཆོག་ཁྲི་གཅིག་བཤད་
ཆོག་ཀྱང་། བོད་མི་ཆོས་ཆོག་གཅིག་ཀྱང་བཤད་ཉན་གྱི་མ་རེད་ཅེས་བཤད་ཡོད།

དེས་ན་རྒྱ་གཞུང་གི་བཙོན་བརྒྱུ་དོན་ཅུ་ཚུད་པའི་བོད་རིགས་ཚྭ་
པ་པོ་སྒྲོལ་མ་སྐྱབས་དང་། དཀོན་མཆོག་ཆེ་འཕེལ།”^[༥༥]འབྲུག་ལོ།(སྐྱུག་མིང་ཞོགས་
ལྷང་)”^[༥༦] རྫོང་འཇམ་དབྱངས།(ཡོངས་གྲགས་སུ་སྒྲོ་མིག་)”^[༥༧]འབྲོག་རུ་ཚུལ་ཁྲིམས་^[༥༨]ལ་
སོགས་པས་སྒྲེལ་བའི་ཚྭ་ཡིག་དེ་དག་རྒྱ་རིགས་ཚྭ་པ་པོ་ཆོས་རྒྱ་ནག་ནང་སྒྲེལ་
བ་ཡིན་ན་ཕལ་ཆེར་ཉེས་ཁྲིམས་ཕོག་མི་སྲིད་པ་ཞིག་རེད། གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱ་མི་
རིགས་ཤིག་ཡིན་ན་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་མེད་པས། ཚྭ་ཡིག་གི་རང་དབང་བོད་
པ་ལ་བཞུགས་ན་ཐད་དེ་ཆེ་བ་ཡོད་པ་གསལ་བོ་རེད།

མཚུགས་ལྗོངས།

མི་རིགས་ཤིག་གི་དར་རྒྱས་དང་ལས་དབང་གི་འཕུར་ལྷོག་ནི་མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱི་
འབད་བཙོན་དང་འབྲེལ་ཞིང་། དམངས་ཀྱི་མདོན་འདོད་སྤྱད་ཀྱང་འགོག་མི་སྲབ་
པ་ནི་“ང་མ་ཤི་བར་དུ་ལྷ་ཚུལ་བཤད་ཁོ་ཐག་ཡིན་”^[༥༩]ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རེད། དེས་ན།
ལོ་ནས་ལོ་བསྐྱེད་དེ་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་གཏན་ནས་མ་བྱས་པར་བཞག་པའི་བོད་

[༥༥] http://tibetanpen.org/?page_id=430

[༥༦] <http://www.rfa.org/tibetan/sargyur/shokjang-commentes-04082015161953.html>

[༥༧] <http://www.tibettimes.net/news.php?showfooter=1&id=9962> ཁོང་ནི་རྩ་བ་ཆེའུ་རུ་མའི་རུ་
ཆེན་གསུམ་པ་ནས་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གིས་“ལྷགས་སྒྲོག་གིས་བཀྱིགས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་”དང་“རྩ་བའི་ཡི་གེ་བ་དག་
ལ་མཆོན་གྱིས་བསྐྱེད་གྱིན་ཡོད་” “ང་མ་ཤི་བར་དུ་ལྷ་ཚུལ་བཤད་ཁོ་ཐག་ཡིན་”སོགས་ཀྱི་ཚྭ་ཡིག་སྒྲེལ་བ་རེད།

[༥༨] <http://www.rfa.org/tibetan/sargyur/drogru-tsultrim-released-from-jail-12072014092925.html> ཁོང་རྩ་བ་སྒྲོ་མང་དགོན་དུ་བཞུགས་སྐབས་ཁ་བའི་ཆོ་སྒྲིག་ཅེས་པའི་གསར་ཤོག་འབྲེམས་སྒྲེལ་མི་ཆོག་པའི་
བཀག་བསྐྱུམས་བྱས་པ་དང་། མེས་རྒྱལ་ལ་ངོ་ཚྭ་དང་རྒྱ་ལའི་ཁ་བུལ་འོས་ལངས་ལ་སྐུལ་སྐྱོད་ཚྭ་ཡིག་སྒྲེལ་བའི་
ཉེས་བཅུགས་ཀྱིས་ལོ་ ༦ བཙོན་བརྒྱུ་བྱས།

[༥༩] <http://www.tibettimes.net/news.php?showfooter=1&id=9962> རྫོང་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས།

ཐོད་གྱི་མིང་ལྷན་ཉམས་ཞིབ་ཏུ་ས་དེབ།

གྲི་གནད་དོན་དེར་མི་རིགས་གནད་དོན་དང་། ཆོས་ལུགས་གྲི་གནད་དོན། འགྲོ་བ་
 མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནད་དོན། རིག་གཞུང་། ཁོར་ལུག་བདག་དབང་སོགས་སྣ་མང་
 ཞིག་འདུས་ཡོད་པས། དེ་དག་སེལ་ཐབས་མི་བྱེད་པར་བོད་མིའི་བསམ་འདུན་ལ་
 རྟོག་རེལ་དང་བོད་མི་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་དགུ་ཟླའི་ཕྱོགས་སུ་བཅན་འདེད་བྱས་
 བས་མི་རིགས་གྲི་གནད་དོན་བཟོ་རྒྱུ་ལ་འདེད་བྱེད་པ་ནི་བོད་ཁྱུང་ལ་བརྟན་མྱོང་
 མེད་པའི་གཞི་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད། སྲིད་དབང་རིང་ལུགས་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན།
 སྤྱི་ཆོགས་གྲི་དོན་དངོས་འགྱུར་རྟོག་དང་བརྟན་དགོས་པ་ལས། དབང་ལུགས་གྲིས་
 སྲིད་དབང་རྒྱུ་རྒྱུ་མི་སྤྱོད་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དོན་དངོས་ཤིག་རེད།

མང་ལིས་ཁྱེད་གིས་ཀྱང་། “མི་མང་ལ་བསམ་ཚུལ་དང་རེ་འདྲན་བྱ་སའི་
ལམ་མཁོ་འདོན་དང་། ཁེད་བང་ཚོད་ལེན་བྱེད་དུ་བཅུག་དགོས། དེ་ལྟར་མེད་ན།
རྒྱལ་ས་ཤིག་རིང་བརྟན་ལྷིང་ཡོད་པའི་ནམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཛོན་ཡང་། དེའི་ངོ་བོ་
ནི་རྒྱངས་བཀག་ཁྲོ་ཐབ་ཀྱི་རྒྱུ་འགྲོ་ཡོངས་རྫོགས་བཀག་ནས་དེའི་འོག་མུ་མཐུད་
མེ་ཤུགས་ཆེ་རུ་བཏང་བ་བཞིན། མཐའ་མཐུག་རྒྱངས་བཀག་ཁྲོ་ཐབ་འབར་གས་
བྱེད་རྒྱུ་”ཡིན་པ་ལྟར། བཅའ་ཞིག་ཀྱི་ཞིག་དང་འཕྲད་ན་ཚོད་གྲིང་གི་མེ་ལྗེའི་མེ་རོ་
འབར་ཉེར་ལྟག་ཡོད་པས། གང་ལྟར་དུས་ཚོད་སྔ་མའི་མ་གཏོགས་གདོང་ཐུག་གི་ངོ་
རྒྱུ་དང་ཚོད་གྲིང་གི་འཐབ་ཚོད་ཡོང་རྒྱུ་ངེས་པ་ནི། ཤིན་ཅང་དུ་ཐེངས་མང་པོར་
ཐོན་པའི་ཤིན་ཅང་མི་རིགས་འཐབ་ཚོད་པའི་གནད་དོན་དང་། བོད་ཁྱལ་དུ་ཐེངས་
མང་ཐོན་པའི་བོད་དོན་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་གནད་དོན། མདོར་ན་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་
སོགས་ཀྱི་འབྲུང་རྩ་རྩེད་ཞིབ་བྱས་པ་ཡིན་ན། སྲིད་གཞུང་གི་སྲིད་ཁྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་
བྱུང་བ་ཞིག་ལས། མི་རིགས་ས་ཁྱེད་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་མིན་པ་རྫོགས་ཐུབ་ཀྱི་རེད།

དཔེ་མཆོན་ནི། ༡༩༥༩ ལོར་ལྷ་སར^[༥༩]ཐོན་པའི་བོད་དོན་ཁི་ཚོལ་གྱི་དོན་

[༥༧] ༡༩༥༧ ལོར་ལྷ་སར་བོད་དོན་ཁི་ཚོལ་ཐོག་བཀག་སྲུབ་སྒྲུབ་སྐྱེས་སུ།

ཀྲེན་དང་། ༡༠༠༥ ལོར་བོད་མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་དུ་བྱུང་བའི་ས་བྱི་ཞི་ཁྲོལ་
ཆེན་མོའི་དོན་ཀྲེན།^[༥༠] ༡༠༡༤ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཆེས་ ༡ ཉིན་ཁྲེན་མིང་དུ་ཐོན་པའི་
དོན་ཀྲེན་^[༥༡]སྐགས་བྱུང་བའི་སྐབས་དེ་དུས། སྲིད་གཞུང་གིས་ཀྲེན་མི་རིགས་
ཞེས་པའི་མིང་བྱང་དེ་ཡོངས་སུ་གཏོར་ནས་བྱངས་ཉུང་མི་རིགས་དང་། ཡང་སྒྲོས་
བོད་དང་ཡུ་གུར་རིགས་ནི་དོན་ཀྲེན་བཙོ་མཁན་གྱི་ཕྱགས་གཏོགས་ལ་བཙུག་ཏེ། དོ་
དམ་ས་ཆོགས་ནས་དམིགས་བསལ་ཞིབ་བཤེར་དང་དམ་བསྒྲགས་བྱས་པ་རེད། “མི་
སེམས་ནི་ཆབ་སྲིད་ཆེ་ཤོས་རེད་^[༥༢]ཅེས་པ་ལྟར། མི་རིགས་ཟུར་བཀག་བྱེད་པ་ནི་མི་
རིགས་དབར་འཁོན་འཛིན་གསོག་འཛོག་ལ་སྐྱུལ་མ་ཐེབས་གཞི་དང་། བརྟན་ཉིང་
མེད་པའི་རྒྱ་ཀྲེན་གྱི་ཙམ་བཡིན་པས། ཡང་སྲིད་སྲུང་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་བཙོ་གི་
ཡོད་པ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་དུ་གྱུར་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ། ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་
རིགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གྲུང་ཁྲན་ཆོགས་པའི་སྲིད་རྒྱུས་ལས་བྱུང་བ་གསལ་པོར་ཤེས་
ངས་རེད། ॥

[༥༠] ༡༠༠༥ ལོར་བོད་ནང་ས་བྱི་ཞི་ཁྲོལ་ཆེན་མོ་བྱུང་རྗེས་བོད་མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ས་ཁུལ་དུ་རྒྱ་མིའི་
དམག་དབྱར་གིས་ཁེངས་པ་དང་། སི་ཁྲོན་དཀར་མཛེས་ཁུལ་གཅིག་པུའི་ནང་རྒྱ་དམག་ཁྲི་འགའ་ཤས་མངགས་གཏོར་
བྱས་ཤིང་། ༥་བ་ནས་བོད་མི་ ༤༠༠༠ ཙམ་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་སོགས། འོད་ཟེར་གྱིས། ༡༠༠༥/༦/༡༠ རྒྱ་སྤེལ་བའི་
ཚཱ་ཡིག་བཙོན་ར་ལྟ་བུའི་བོད་ཁུལ་དུ་བསྐྱོད་པ་ཞེས་པའི་ནང་གསལ།

[༥༡] ཁྲེན་མིང་དུ་དོན་ཀྲེན་ཐོན་རྗེས་ཡུ་གུར་མི་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ལ་དོགས་བོན་བྱས་ཏེ་མི་འཁོར་འབབ་ཆུགས་
དང་གནམ་ཐང་སོགས་ནས་ཞིབ་བཤེར་བྱས་པ་རེད།

[༥༢] <http://tibet.people.com.cn/15454702.html> ཞེས་ཅིན་མིང་གིས་ཀྲེན་དབྱང་གིས་མི་རིགས་ཀྱི་ལས་དོན་
ཆོགས་འདུའི་ཐོག་བཤད།